

2.1 มีมาตรการการดำเนินงานตัวชี้วัดที่ 3.13

อัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15 – 19 ปี ต่อประชากรหญิงอายุ 15 – 19 ปี พันคน โดยสอดคล้องกับกลยุทธ์ PIRAB
หลักการและเหตุผล

ในระดับโลกมีการดำเนินงานและพัฒนาแนวทางโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ มากว่า 25 ปี แต่ยังไม่ีประเทศใดสามารถนำระบบโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพไปปฏิบัติได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่ง WHO และ UNESCO ได้เปิดตัวโครงการ “ ทำใหโรงเรียนทุกโรงเรียนเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ” เพื่อให้แนวทางแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้กำหนดนโยบายในทุกภาคส่วน ผู้นำโรงเรียนและพันธมิตรด้านการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพทั้งระบบอย่างยั่งยืน สำหรับประเทศไทย กรมอนามัยได้ดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเพื่อพัฒนาสุขภาพเด็กควบคู่กับการศึกษา มาตั้งแต่ปี 2541 และได้มีการพัฒนาการดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งได้มีการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานยังพบปัญหาความพัฒนาการของเด็กไทยในหลายปีที่ผ่านมามีแนวโน้มที่ต้องได้รับการแก้ไขทันเวลาที่ กอนจะคุกคามศักยภาพเด็กมากขึ้น โดยการเตรียมคนให้พร้อมมีความรู้เท่าทันและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง โดยมุ่งพัฒนาศักยภาพเด็กไทยในศตวรรษที่ 21 เน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นอย่างรอบด้านทั้ง Soft Skills และ Hard Skills โดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์ การแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน ทักษะชีวิต โดยเฉพาะด้านสุขภาพ ที่เน้นการเสริมสร้างให้เด็กวัยเรียนวัยรุ่นมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ สามารถดูแลสุขภาพ มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ และสามารถป้องกันและลดโรคที่สามารถป้องกันได้

ข้อเสนอแนะเชิงมาตรการ

P : ขับเคลื่อนนโยบายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (GSHPs) โดยบูรณาการภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการพัฒนาศักยภาพเด็กไทยในศตวรรษ ที่ 21 ผ่านกลไกความร่วมมือ (MOU) ร่วมกับ 12 กระทรวง ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงแรงงาน กระทรวงยุติธรรม และสาธารณสุข และมีการพัฒนาระบบเฝ้าระวังสารสนเทศและติดตามประเมินผล และการยกระดับการพัฒนาระบบเฝ้าระวังและฐานข้อมูลร่วมกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข ให้สามารถนำข้อมูลมาใช้กำกับติดตามการดำเนินงานได้ เช่น ข้อมูลการตั้งครุภัณฑ์ในเด็กวัยเรียนวัยรุ่น การเข้าถึงระบบบริการด้านสุขภาพ เป็นต้น

I : พัฒนาระบบฐานข้อมูลร่วมด้านสุขภาพนักเรียน ให้ความสำคัญกับการลงทุนพัฒนาระบบฐานข้อมูลร่วม HDC โดยการขับเคลื่อนผ่านนโยบายด้านสุขภาพเด็ก ร่วมกับภาคีเครือข่าย พัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ พร้อมทั้งผลักดันให้เกิดนโยบายและกลไกการขับเคลื่อนงานและการรายงานผลสุขภาพนักเรียนในแฟ้มงานอนามัยโรงเรียน ครอบคลุมสุขภาพแบบองค์รวม เพื่อส่วนกลาง มีข้อมูลครบถ้วน มีคุณภาพ ในการประกอบการตัดสินใจ ใช้วางแผน กำหนดนโยบาย บริหารจัดการ และติดตามการดำเนินงาน พื้นที่ มีข้อมูลใช้ติดตามเฝ้าระวังสุขภาพเด็กอย่างต่อเนื่อง ลดภาระงานและความผิดพลาดในการบันทึกข้อมูล โรงเรียน มีข้อมูลสุขภาพนักเรียนครบถ้วน เพื่อการวางแผน แก้ไขปัญหา สุขภาพนักเรียน

R : ยกระดับนโยบายด้านสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่นร่วมกับภาคีเครือข่าย พัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ โดยผลักดันให้เกิดนโยบายและกลไกการขับเคลื่อนงานส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่น ภายใต้การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (GSHPs) และ พัฒนาระบบเฝ้าระวังและการติดตามประเมินผลผ่านระบบ Digital Platform โดยการพัฒนา Line OA เพื่อเป็นเครื่องมือในการเฝ้าระวัง ส่งเสริม และสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพให้กับประชาชน ซึ่งการดำเนินการผ่าน Line OA นั้นจะตอบโจทย์การดำเนินชีวิตของเด็กวัยเรียนวัยรุ่นในยุคปัจจุบัน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เด็กวัยเรียนวัยรุ่นเข้าถึงและสามารถประเมินพฤติกรรมสุขภาพของตนเอง รวมทั้งการเสริมสร้างความรู้ และเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ทั้งในด้านสุขอนามัย โภชนาการ ทันตสุขภาพ อนามัยการเจริญพันธุ์ สุขภาพจิต ที่ครอบคลุมในกลุ่มอายุ 6-18 ปี และพัฒนาระบบเฝ้าระวังและการติดตามประเมินสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่นด้วยระบบการดำเนินงานโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literate School)

A: ยกระดับการสื่อสารและประชาสัมพันธ์งานส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการสื่อสาร และความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่น ภายใต้มาตรฐานงานส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่น โดยมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (Global Standards for Health Promoting School : GSHPs) และบูรณาการประเด็น Health literacy โรคอุบัติใหม่ ภัยคุกคามทางสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม

B : เสริมสร้างความรู้ ทักษะสุขภาพ และได้รับการคุ้มครองตามหลักประกันสุขภาพ และพัฒนาศักยภาพผู้ขับเคลื่อนงานการส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่น ด้วยการจัดการระบบการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาที่เอื้อต่อสุขภาพ และสื่อสารความรู้ด้านสุขภาพ และเสริมสร้างสมรรถนะภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานโดยการจัดทำระบบ E-Learning พัฒนาศักยภาพทีมประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (Global Standards for Health Promoting School : GSHPs) และการพัฒนาศักยภาพเด็กไทย สู่ศตวรรษที่ 21 ด้วยหลัก 4 H (Head Hart Hand Health) ภายใต้การมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน และภาคีเครือข่ายอย่างเข้มแข็ง เพื่อให้เด็กวัยเรียนวัยรุ่นเข้มแข็ง แข็งแรง และฉลาดตามแนววิถีชีวิตใหม่ และวิถีชีวิตถัดไปในยุคดิจิทัล

2. มีประเด็นความรู้ที่ให้แก่ c/s เพื่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามตัวชี้วัด

ความรู้ที่ให้ผู้รับบริการ

ชุดความรู้ที่สร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพแก่เด็กวัยเรียนวัยรุ่น และภาคีเครือข่ายสามารถนำองค์ความรู้ไปถ่ายทอด และบอกต่อแก่ผู้อื่นได้ เช่น

1. ชุดความรู้ NuPETHS เป็นสื่อความรู้ด้านสุขภาพ ในรูปแบบการ์ตูน Animation ผ่าน Social Media แบ่งเนื้อหาการเรียนรู้เป็น 6 ประเด็นหลัก ได้แก่

Nu (Nutrition) : กินอาหารครบ 5 หมู่ หลากหลาย ปริมาณและสัดส่วนตามคำแนะนำ 1 วัน

P (Physical Activity) : ส่งเสริมให้มีกิจกรรมทางกายสม่ำเสมอ 60 นาที ทุกวัน

E (Environmental Health) : ส่งเสริมให้มีทักษะชีวิตด้านความปลอดภัยและพฤติกรรม
ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

T (Teeth) : แปรงฟันแบบ 2:2:2 การเลือกหาอาหารว่างเพื่อป้องกันฟันผุ

H (Hygiene) : ส่งเสริมสุขอนามัย ทักษะชีวิตและพฤติกรรมทางเพศ

S (Sleeping) : นอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ หลับสนิท (deep sleep) 8-11 ชมต่อวัน
หรือเข้านอนไม่เกิน 4 ทุ่ม

ซึ่งมีการเผยแพร่ผ่านช่อง ดังนี้

เว็บไซต์เข้า E-book <https://hp.anamai.moph.go.th/th/teenager-emag/207669>

Youtube <https://www.youtube.com/channel/UC5YVeNip67Z0hwncFKvcKDw/videos>

2. แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (GSHPs)

เว็บไซต์เข้า E-book <https://hp.anamai.moph.go.th/th/manuals-of-official/211834>

3. แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ (HLS) ตามมาตรฐาน 4 องค์ประกอบ 12 ตัวบ่งชี้

เว็บไซต์เข้า E-book <https://hp.anamai.moph.go.th/th/manuals-of-official/209064>

4. สื่อเด็กไทยรอบรู้สุขภาพ เนื้อหาหลักประกอบด้วยเรื่องการตรวจร่างกาย 10 ท่า การดูแลและวัดสายตา การดูแลหูและทดสอบการได้ยิน ความสะอาดร่างกาย ศีรษะ และสุขอนามัยทางเพศ

เว็บไซต์เข้า E-book <https://hp.anamai.moph.go.th/th/manuals-of-official/215498>

5. คู่มือการตรวจคัดกรองระดับการเห็นในเด็กชั้นอนุบาลและประถมศึกษา

เว็บไซต์เข้า <https://hp.anamai.moph.go.th/th/teenager-emag/215291>

6. สมุดบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเอง สำหรับนักเรียนชั้น ป.5-6

เว็บไซต์เข้า <https://hp.anamai.moph.go.th/th/teenager-emag/214301>

7. สมุดบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเอง สำหรับนักเรียนชั้น ม.1-6

เว็บไซต์เข้า <https://hp.anamai.moph.go.th/th/teenager-emag/214302>

8. คู่มือการประเมินสุขภาพและคัดกรองสุขภาพเด็กพิเศษ

เว็บไซต์เข้า <https://hp.anamai.moph.go.th/th/manuals-of-official/209066>

Youtube <https://www.youtube.com/playlist?list=PLLnYLFm4gia0CPoxi2ad7CV1OPhfsOdKI>

9. สมุดบันทึกการคัดกรองสุขภาพและการส่งเสริมสุขภาพเด็กพิเศษ

เว็บไซต์เข้า <https://hp.anamai.moph.go.th/th/manuals-of-official/209075>

เว็บไซต์เข้า <https://hp.anamai.moph.go.th/th/manuals-of-official/209059>

10. การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

เว็บไซต์เข้า <https://hp.anamai.moph.go.th/th/manuals-of-official/215499>